

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

ДМИТРО БЕЗПЕРЧИЙ — ХУДОЖНИК СЛОБОЖАНЩИНИ

Методичний кейс

до 200-річчя від дня народження видатного діяча мистецтва

Зоя Жеребкіна, завідувач бібліотеки,
Ганна Павлова, бібліотекар

**Я МАВ НАГОДУ НА КОЖНОМУ КРОЦІ ПЕРЕКОНУВАТИСЯ
В РОЗУМНОСТІ ПРИНЦИПІВ,
ЩО МЕНІ ЇХ ДАВ ДМИТРО ІВАНОВИЧ,
ПРИНЦИПІВ ШИРОКИХ, ЩО РОБИЛИ МОЖЛИВИМ ОДНОЧАСНО
РОЗВИТОК УЯВИ Й ТЕХНІКИ
І ВИМАГАЛИ ПАРАЛЕЛЬНОЇ ВПРАВИ В РИСУНКОВІ.**

**ГЕНРІХ СЕМИРАДСЬКИЙ, УКРАЇНСЬКИЙ ХУДОЖНИК
ПОЛЬСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ, УРОДЖЕНЕЦЬ ХАРКІВЩИНИ,
УЧЕНЬ ДМИТРА БЕЗПЕРЧОГО**

Дмитро Іванович Безперчий

(30.10.1825 — 30.09.1913) — визначний український художник і педагог, сучасник Тараса Григоровича Шевченка.

ЖИТТЄПИС

Народився Дмитро Безперчий у багатодітній сім'ї кріпаків.

Його батько – Іван Андрійович Безперчий – був підневільним художником графів Шереметьєвих.

Займався розписом іконостасів і церков, був одним із найкращих іконописців.

За богоугодні справи Івана Андрійовича граф Шереметьєв підписав вільну для родини Безперчих.

ЖИТТЄПИС

Саме батько був для Дмитра першим учителем і натхненником, а той, окрім старанності, виявляв неабиякий талант.

Змалку Дмитрик любив дивитися на вигадливий танок пензля: спочатку на полотні з'являлися короткі й довгі мазки, а зрештою вимальовувалася ціла картина.

НАВЧАННЯ

Коли хлопцю виповнилося 16 років, батько відправив його до Петербурга, щоб той зміг першим у родині отримати справжню художню освіту.

Саме в цей період Дмитро Безперчий і знайомиться з **Тарасом Григоровичем Шевченком**, який, безумовно, вплинув на утвердження демократичних поглядів у творчості **Дмитра Івановича**.

НАВЧАННЯ

Після закінчення навчання Дмитро Безперчий отримав звання *«вільного художника»* історичного та портретного живопису.

Він першим ілюстрував повість

Миколи Гоголя «Тарас Бульба», потім працював над ілюстраціями до поеми-роману «Мертві душі».

У 1848 році митець задумав серію малюнків до поеми **Тараса Шевченка** «Гайдамаки» (зберігся лише начерк).

НАВЧАННЯ

Повернувшись до України, Дмитро Безперчий чотири роки викладав малювання в Ніжинському ліцеї (Чернігівська губернія).

ХАРКІВСЬКИЙ ПЕРІОД

Малювальна школа

Дмитро Безперчий викладав уроки малювання в реальному училищі, Харківських гімназіях, зокрема в малювальній школі Марії Раєвської-Іванової.

Пізніше він долучився до написання Статуту цієї художньої школи.

ХАРКІВСЬКИЙ ПЕРІОД

У той період предмет малювання не був цікавим і популярним.

Оцінки з малювання не бралися до уваги, а сам предмет вважався зайвим і непотрібним.

Однак, Дмитро Іванович Безперчий вирішив змінити ставлення до цього.

Зрештою, він зумів зацікавити учнів і довів, що малювання – це не лише розваги, а й необхідний урок.

УЧНІ ДМИТРА ІВАНОВИЧА БЕЗПЕРЧОГО

Серед його учнів:

*Євген Агафонов, Олексій Бекетов,
Володимир Беклемішев, Сергій Васильківський,
Генріх Семирадський, Петро Левченко, Михайло
Ткаченко, Олександр Шевченко, Костянтин
Первухін, Володимир Татлін, Микола Сумцов.*

Ім'я Дмитра Безперчого згадують, коли розповідають про **його учнів** – Генріха Семирадського, Сергія Васильківського чи Михайла Ткаченка.

УЧНІ ДМИТРА ІВАНОВИЧА БЕЗПЕРЧОГО

Митці України.
Енциклопедичний довідник.
1992 рік

Саме Дмитру Безперчому вдалося розгледіти непересічний талант своїх юних учнів, яким він допоміг сформувати основу для подальшого розвитку.

Його учні завжди пам'ятали й дякували своєму наставникові за путівку в мистецький світ.

У грудні 1886 року Дмитро Безперчий зі своїми учнями брав активну участь у відкритті Харківського міського художньо-промислового музею.

ТВОРЧІСТЬ Д. І. БЕЗПЕРЧОГО

Дмитро Безперчий працював олійними фарбами, аквареллю, чудово володів олівцем, виконував малюнки темперою, тушшю, сепією.

Одним із перших серед українських художників він почав змальовувати сценки із сільського життя.

Така спрямованість творчості художника була прогресивною для українського мистецтва другої половини XIX століття.

Також Д. І. Безперчий відомий своїми пейзажами, натюрмортами, а згодом і портретами.

ТВОРЧІСТЬ Д. І. БЕЗПЕРЧОГО

«Бандурист»

Працював Дмитро Безперчий і в жанрі релігійного живопису, розписував храми в селах Слобідської України та Криму.

Найбільш відомим є його розпис церкви при Харківській малювальній школі.

А види палацу «Альгамбра» в Алупці, садиби «Ольшани» в Лебединському повіті та села Кочетка поблизу Чугуєва мають етнографічну цінність.

ТВОРЧІСТЬ Д. І. БЕЗПЕРЧОГО

Харківський художній музей

Творчу спадщину Дмитра Івановича Безперчого та його архів було передано до Університетського музею образотворчого мистецтва у Харкові.

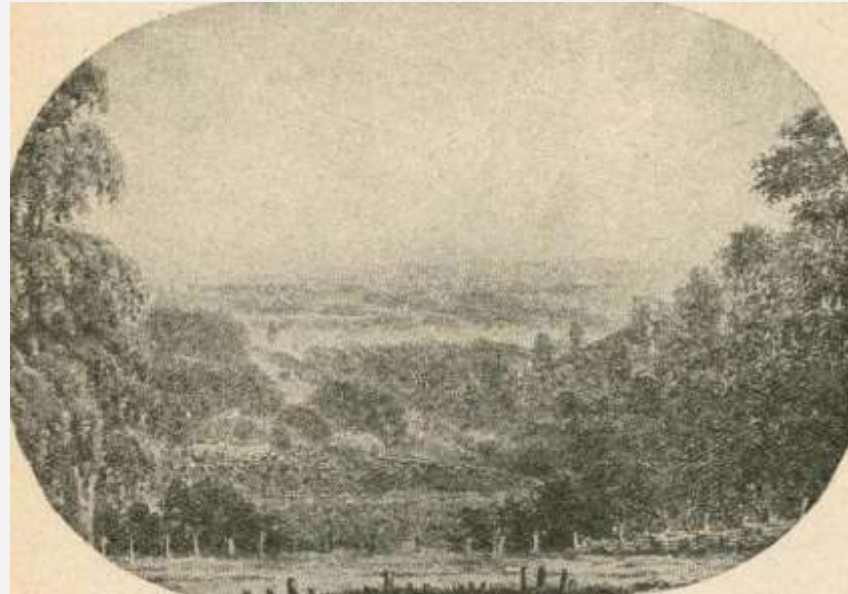
На жаль, за часів Другої світової війни багато картин митця було втрачено.

Творчий доробок талановитого художника, що зберігся на сьогодні: картини «Сватання на Гончарівці», «Автопортрет», «Бандурист», «Ікона з трьома святими», «З поля», а також невелика кількість акварелей і малюнків, які зберігаються в Харківському художньому музеї, у музеї українського образотворчого мистецтва в Києві та в Сумському художньому музеї.

ТВОРЧІСТЬ Д. І. БЕЗПЕРЧОГО

Д. Безперчий «Ілюстрація»

Д. Безперчий «Пейзаж»

Д. Безперчий «В селі»

УШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ Д. І. БЕЗПЕРЧОГО

Харків для художника став рідним містом, бо саме тут він придбав невеличкий клапчик землі та звів будинок (мешкав на вулиці Садовій, але будівля, на жаль, не збереглася).

Помер митець **30 вересня 1913** року, похований на **Іоанно-Усікновенському кладовищі**.

Ім'ям Дмитра Безперчого названі вулиця, провулок і в'їзд у Слобідському районі міста Харкова.

МЕТОДИЧНИЙ КЕЙС

ЛІТЕРАТУРА

Це видання містить відомості про життя і діяльність українського майстра старого академічного малярства Дмитра Івановича Безперчого (1825–1913).

Він був одним із видатних художників Харкова, майстром, який почав малювати образи із сільського українського життя.

Антонович Д. Дмитро Безперчий (1825-1913) / Д. Антонович. — Прага : Вид-во укр. молоді, 1926. — 14, [1] с. : іл. — (Майстри українського мистецтва).

ЛІТЕРАТУРА

До одностомника включено близько 5000 статей – коротких творчих біографій українських митців, діячів культури інших народів, життя та діяльність яких пов'язана з Україною.

У довіднику містяться статті про художників, архітекторів, скульпторів, композиторів, кобзарів, акторів музичного та драматичного театру і кіно, диригентів, балетмейстерів, режисерів, митців естради, цирку, майстрів народної творчості, відомих мистецтвознавців.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

- Дмитро Безперчий. 1825–1913 // Бібліотека українського мистецтва. – URL: https://uartlib.org/ukrayinski-hudozhniki/dmitro-bezperchij/?srsltid=AfmBOoq-Trp56u-x3i5vw7bPcd_WaxNQsG9L995AafBM-Se11O-njbv9J
- Дмитро Безперчий – забутий художник України. – URL: <https://uain.press/blogs/dmitro-bezperchij-zabutij-hudozhnik-ukrayini-1102058>
- Можейко І. Харківський вихователь талантів: кому були вдячні Васильківський та Семирадський / І. Можейко. – URL: <https://www.slk.kh.ua/news/khronograf/xarkivskij-vixovatel-talantiv-komu-buli-vdyachni-vasilkivskij-ta-semiradskij.html>
- Шумило Н. О. Роль Д. І. Безперчого у розвитку художньої культури Харківщини / Н. О. Шумило. – URL: <https://museum.kh.ua/academic/publications.html?n=815>

ВІДВІДАЙТЕ САЙТ ХАРКІВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

<http://edu-post-diploma.kharkov.ua/?news-category=%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B8>

Із метою інформаційно-методичної підтримки педагогічних і бібліотечних працівників Харківщини на сайті створено розділ «Бібліотека», який поділяється на підрозділи: *Видання Академії, Підручники та Шкільні бібліотеки*.

У цих підрозділах можна знайти інформацію:

- про надходження підручників до області;
- рекомендації щодо відбору підручників;
- кейси матеріалів методичних вебсемінарів, які розкривають систему роботи шкільних бібліотек в умовах дистанційного навчання та воєнного стану;
- щомісячні Календарі знаменних і пам'ятних дат;
- буктрейлери, презентації, слайд-шоу до знаменних дат і подій тощо.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!